

Niels Otto Jensens prædiken 2. søndag i fasten

Taler

Niels Otto Martin Jensen
Præst

Dato

1. marts 1942

Omstændigheder

Prædikentekst

Markusevangeliet kapitel 9, vers 17-29

1 Troen i Vantroens Verden

Rafael har paa et og samme Billede malet to forskellige Scener af Jesu Liv, som ogsaa i Evangeliets Beretning følger umiddelbart efter hinanden.

5

Øverst paa Billedet ser man Jesu Forklarelse paa Bjerget; men ved Bjergets Fod ser man Disciplene strides med Jøderne, fordi de stod magtesløse, da Faderen kom med sin besatte Dreng, for at de skulde helbrede ham. Meningen er vel, at begge Dele sker i samme Time:

10

"Hist nede ser jeg Kamp og Strid,
naar Blikket did jeg vender;

men himmelsk Fred er der,

15

hvor Jesus selv er nær.

Ja, der er godt at være."

20

Billedet maler altsaa den samme Modsætning, som vi møder i Evangeliet her, mellem den Raadløshed, Forvirring og Nød, der præger Menneskenes og Disciplenes Færd, naar de uden Tro er overladt til sig selv, og den Ro og Tryghed, der er karakteristisk for Jesus, fordi han lever i Troens Verden og ser Gud.

25

Denne Ro er ikke vundet ved at se bort fra Verdenslivets Raadløshed og Forvirring, den, Salmen, jeg citerede (Nr. 168) længes bort fra. Det nytter ikke at vende Blikket bort fra Verdens Nød og Strid. Det er nu engang i den Verden, vi

skal leve.

30

Ved at stille disse to Begivenheder sammen paa et og samme Billede, har Rafael vel ogsaa villet sige, at disse to viser hen til hinanden. Jordens Nød og Strid og Møje er ikke glemt under Jesu Forklarelse paa Bjerges - det var om den, han talte med Moses og Elias - og den menneskelige Kamp og Strid er haabløs og
35 Disciplene magtesløse, indtil han selv igen med Troens Ord træder ind iblandt dem.

Det er efter Evangeliets Beskrivelse af Besættelsen et tydeligt Tilfælde af den Sygdom, vi kender under Navnet Epilepsi, det drejer sig om; men Jesus
40 behandler ikke Sygdommen paa lægelig Vis som et Samspil af visse legemlige og sjælelige Faktorer, som det gælder om at komme til klarhed over og bringe Lægedom imod. Han behandler denne som en hvilken som helst anden Sygdom som en Besættelse af en ond Aand, d. v. s., han ser bag en hvilken som helst Sygdom den samme onde Magt, som lægger Livet øde, og som han vender sig til
45 Kamp imod. Det er mod Døden og alt, hvad der staar paa Dødens Side, han gaar til Kamp. Det er Livets Sag, han fører; men han regner ikke med, at Spørgsmaalet er løst ved paa god, materialistisk Vis at ændre visse legemlige eller sjælelige Faktorer og derigennem skaffe Helbredelse og Sundhed til Veje. Han ser sig stillet i en Kamp om Magter og Kræfter, som er andet og mere end
50 legemlig og sjælelig Sygdom, og som lægger Livet øde.

Der er meget, som ændres i disse Aar. Vi har vænnet os til at betragte Verden som en stor Organisme, hvor vi efterhaanden havde Kendskab til tingene og vidste, hvordan de greb ind i hinanden, og derfor naivt regnede med, at det med
55 Tiden nok skulde lykkes os at holde Organismen sund. Jesu Tale om Besættelse har været os mærkelig fremmed og anstødelig.

Vi har heller ingen Forpligtelse til at bøje os for Jesu eller Evangeliernes Tale om Besættelse, naar det drejer sig om Sygdomme, vi kender, og som Lægerne kan
60 give en mere naturlig Forklaring paa. Vi har Ret til at acceptere lægernes Forklaring af Sygdommens Art og Natur og deres Helbredelsesmetoder; men vi er ikke færdig med Ny Testaments Tale om Besættelse af den Grund.

I disse Aar faar vi en gavnlige Belæring om, at Verden ikke er saa simpelt indrettet
65 en Organisme, at vi Mennesker har Overblik over alt og som Følge af vor Indsigt i Tingene kan gribe ind i Begivenhederne og bestemme deres Forløb. Verden

dirigeres af Magter og kræfter, som er stærkere end Menneskene, og som Menneskene ikke kan besværges, naar først de er sat i Gang. Og naar vort eget
70 Sind staar værgeløst overfor Begivenhederne, faar vi en Fornemmelse af, at ogsaa det dirigeres af Magter og Kræfter, som vi ikke selv har Herredømme over. Viljen er min, og Ansvarer derfor ogsaa mit; men Viljen er ikke Herre over sig selv og kan ikke frigøre sig af Besættelsen.

75 Naar vi paa den Maade føler Verden og os selv i onde Magters Vold eller behersket af kræfter, vi ikke har under kontrol, men hvis Virkninger fylder os med Frygt, da faar vi igen Brug for det Budskab, vi har skubbet fra os. Budskabet om ham, der bød over de onde Aander, saa de adlød ham.

80 Vi skal synge en Salme, der taler til os som til Børn; men den er ikke for Børn i almindelig forstand. Den er for voksne Børn, for haardt prøvede og anfægtede Mennesker, for det anfægtede Guds Barn. Grundtvig var over 60 Aar gammel, da han skrev den. Den blev til i 1844, da han gennemlevede en af de haardeste Anfægtelser, han havde kendt siden 1810, og blev drevet helt ud over
85 Sindssygens Rand, indtil Troen pludselig brød igennem til Fred, da Vennen Gunni Busck tvang ham til at bekende Daabens Pagt. I samme Nu fødtes Salmens første Vers i hans Hjerte. Man mærker endnu Trætheden og Matheden efter Kampen, men endnu mere den vidunderlige Fornemmelse af fuldkommen Tryghed hos et Menneske, som endelig har fundet sit urokkelige Hvilepunkt og
90 trygt kan lægge sig til Ro i Bevidstheden om, at en stærkere vaager over ham og strider for sit Barn mod alle onde Magter, som har haft Barnet i deres Vold.

Guds-Fingrene granne
slog kors for din Pande,
95 Guds enbaarnes Røst,
slog kors for dit Bryst;
thi skal ingen Djævel dig skade.
Nu kan i din Daab
med Saligheds Haab
100 din Sjæl og dit Hjerte du bade!

Denne Salme synger anfægtede til Hvile i Troen, og Troen maa kende det Sted, hvor den kan hvile ud og være tryg, før den vover sig ud i Striden; men til Strid med Verdens onde Magter, ikke til Fred og gode Dage er den bestemt.

Det er i sin Orden, at Disciplene er at finde, hvor der er Nød og Strid. Altfor ofte undgaar de at udsætte deres Tro for Fare ved at holde sig udenfor, hvor Tilværelsen giver Stød. Men det er ikke i sin Orden, at Disciplene staar raadløse og magtesløse og skændes med Verden om Troen. At de havde Troen, vilde de nemlig ikke lade sig afdisputere, og alligevel staar de magtesløse sammen med Verden overfor dens Nød.

110
115 "O, du vantro Slægt! hvor længe skal jeg være hos eder, hvor længe skal jeg taale eder?"

Ordene er i lige Grad vendt mod Faderen, der bringer sin Dreng til Disciplene, for at de skal helbrede ham, og mod Disciplene, som bilder sig ind, at de kan gøre, hvad det skal være, i kraft af deres Tro og til deres Forfærdelse maa opdage, at i samme Øjeblik de vil bruge Troen som en kraft, er den borte. Det er Vantroen hos Faderen saa vel som hos Disciplene, at de regner med, at Troen er saadan en Slags kraft, som et Menneske, naar blot det er i Besiddelse af den, kan anvende efter Behag. Naar Troen saadan vil hvile i sig selv og regne med sin egen kraft, er den Vantro. Troen ejer ingen kraft og kan ikke udrette noget som helst. At tro er at staa med tomme Hænder og vide sig kastet over paa Gud.

120
125
130 "Alle Ting er mulige for den, der tror." d. v. s.: alle Ting er mulige for Gud, og den, der tror, ser kun Gud og regner kun med Gud. Faar han først Øje paa sin egen Tro - og begynder at regne med den, er Gud borte med det samme, og Troen med ham.

Ved Pastor Tonnesens Begravelse i Hoptrup for Aar tilbage berettede Sønnen Johannes Tonnesen i Altona følgende Samtale mellem Faderen og Anders Stubkær:

135

A.: Pastor Tonnesen! Er De blevet omvendt?

T.: Jeg kan ikke mindes, naar jeg første Gang mærkede, at Gud tog mig alvorligt.

A.: Men kan De da mindes, hvornaar De tog Gud alvorligt?

T.: Ak, det betyder saa lidt. –

140

Saadan taler Troen. Det er Vantro at regne med sin egen Tro. Derfor møder vi bortset fra Jesus selv for første Gang Troen i denne Tekst i Faderens Nødraab: "Jeg tror, Herre, hjælp min Vantro!" Troen kendes paa, at den ved om sin egen Vantro og derfor flygter fra sig selv og giver sig den Gud i Vold, som

retfærdiggør den gudløse og kalder det, der ikke er, som om det var.

Det er Nøden, som driver denne Mand til Gud, og Nøden bliver først for Alvor stor, da Jesus taler til ham om Troen. "Alle Ting er mulige for den, der tror."

150 Skulde da hans egen Mangel paa Tro være den Hindring, som udelukker Drengens Helbredelse? Som et elendigt Menneske, der ved sin Mangel paa Tro lægger Livet øde for den, han er sat til at værge, kaster han sig over paa Gud, og i samme Øjeblik staar han i Troens Land, for Troen er kun, hvor Gud er, og hvor et Menneske helt maa kassere sin egen tro og sætte sit Haab til Gud alene.

155

Det er Evangeliet i denne Fortælling, at Gud tager imod og hjælper det Menneske, som ikke har andet end sin Hjælpeløshed og sin Vantro at byde ham, og det er Dommen i denne Fortælling, at vi aldrig faar andet eller mere at byde Gud og bestandig bliver ved at ville have mere.

160

"Hvorfor kunde vi ikke uddrive den?" spurgte Disciplene, da de kom i Enrum med deres Mester, og Svaret lyder efter Matthæusevangeliet: "For eders Vantros Skyld." Det Svar, der gives her i Marcusteksten, er efter al Sandsynlighed forvansket af den kirkelige Overlevering, som igen er havnet i den vantro
165 Forestilling om Troen og Bønnen som en menneskelig Præstation, der i sig selv formaar noget, og af sig selv kan mobilisere de Kræfter, som borttager Verdens Nød. "Denne Slags kan ikke fare ud ved noget uden ved Bøn og Faste." Navnlig Tilføjelsen "og Faste" gør det sandsynligt, at der er tænkt paa en menneskelig Præstation.

170

Havde der endda kun staaet "ved Bøn", saa kunde Svaret endnu ligge paa Troens Linie, for Bøn er jo det samme som Tro: af sin Nød at lade sig drive til Gud og helt give Sagen fra sig i hans Hænder. Bøn er ligesom Troen et Udtryk for Menneskets Hjælpeløshed, og saadan er det Jesu Mening, at vi ikke for at redde
175 vor egen Tro skal holde os paa Afstand af den Verden, som er i Nød, eller holde vor egen Nød udenfor Troens Verden, men at vi skal lade Verdens Nød blive vor Nød, og naar vi er blevet hjælpeløse med Verden i dens Nød, skal lade denne Nød drive os til den Gud, for hvem alle Ting er mulige, at han kan forbarme sig over vor Vantro og hjælpe Verden i dens Nød.

180

Kilde
tidehverv.dk

185 **Kildetype**
Dokumentation på online medie

Tags

2. søndag i fasten, Anden Verdenskrig, Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

190 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/niels-otto-jensens-praediken-2-sondag-i-fasten>

195

200

205

210

215

220